

Cilt/Volume 2, Sayı/Issue 3, Ocak /January 2020, ss. 143-164.

Geliş Tarihi–Received Date: 16.01.2020 Kabul Tarihi–Accepted Date: 20.01.2020

ARAŞTIRMA MAKALESİ – RESEARCH ARTICLE

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

DAVUT ŞAHBAZ*

ÖZET

Orta Anadolu'daki Moğol oymaklarının Timur tarafından Orta Asya bozkırlarına götürülmesinin ardından bölgeye Oğuzların Bozok kolundan Dulkadirli Türkmenleri sevk edilmiştir. Bundan mütevellit Bozok adını alan yöre, coğrafi ve iklim şartlarının müsait olmasından dolayı yakın dönemlere kadar konargöçer yaşamın devam ettiği yerlerden biri olmuştur. Bu yaşam tarzı bölgenin sosyo-kültürel yapısına büyük etki ederken, yeni iskan merkezlerinin de ortaya çıkmasına yol açmıştır. Nitekim 16. yüzyıl kayıtlarında Bozok yöresinde bulunan cemaatlerin yavaş yavaş yerleşikliğe geçtiği görülmektedir. Ancak cemaatlerin yerleşikliğe geçmelerinden kısa bir süre sonra, bölgede celali isyanları başlamıştır. Bu isyanlar neticesinde bölgedeki nüfus daha güvenli alanlara göçerken, pek çok köy ortadan kalkmış pek çoğu da virane duruma düşmüştür. Büyük kaçgun olarak ifade edilen bu dönemde meydana gelen nüfus ve yerleşim merkezi boşluğu yerleşik hayata geçmek isteyen konargöçerler için yeni fırsatlar sunmaktaydı. Bu bağlamda 17. yüzyılın sonlarına doğru bölgeye yeni aşiretler sevk edilerek, bölgenin ikinci kez şenlenmesi sağlanmıştır. Dolayısıyla 1831 yılında düzenlenen nüfus defterlerinde rastladığımız Türkmen aşiretlerinin büyük bölümü bu dönemin bir hatırasıdır. Bu aşiretler ağırlıklı olarak Bozok sancağının Kızılkocalı, Selmanlı, Budaközü ve Sorgun kazalarına yerleşmişlerdir. Yapılan çalışmada Bozok sancağına yerleştirilen aşiretler tespit edilerek, sancağın iskân hikâyesine bir katkı sunulmuştur. Bunun için 19. yüzyılın ilk yarısında tanzim edilmiş nüfus defterleri incelenmiş olup, aşiretlerin nüfus ve yerleşme alanları ortaya konulmuştur. Özellikle yöredeki hangi aşiretin hangi köy veya kasabaya yerleştiği belirlenerek, bölgenin şenlendirilmesinde Türkmen aşiretlerinin rolü vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 19. Yüzyıl, Bozok Sancağı, Aşiret, İskân.

TRIBES IN BOZOK SANJAK ACCORDING TO CENSUS REGISTERS DATED TO 1831

ABSTRACT

After the Mongolian tribes in Central Anatolia were brought to the steppes of Central Asia by Timur, Dulkadirli Turkmens from Bozok branch of Oguz were sent to this region. Due to these events, this region, which was named as Bozok, was one of the places where the nomadic lifestyle continued until recently due to the favorable geographical and climatic conditions. While this lifestyle has a great impact on the socio-cultural structure of the region, it led to the emergence of new settlement centers. As a matter of fact, it is seen in the 16th century records that the congregations in Bozok region gradually settled down. However, shortly after the congregations began to settle, the Celali rebellions began in the region. As a result of these revolts, while the population in the region migrated to safer areas, many villages disappeared and many became wrecks. The population and the void of settlements in this period, which was expressed as a great escape, provided new opportunities for the nomads who wanted to start settled life. In this context, new tribes were sent to the region towards the end of the 17th century and the region was revitalized for the second time. Therefore, most of the Turkmen tribes we encountered in the arranged census registers in 1831 are a memory of this period. These tribes settled mainly in the Kızılkocalı, Selmanlı, Budaközü and Sorgun accidents of the Bozok Sanjak. In this study, the tribes placed on the Bozok Sanjak were identified and a contribution was made to the settlement story of the sanjak. For this purpose, arranged census registers in the first half of the 19th century were examined and the population and settlement areas of the tribes were determined. In particular, it was emphasized the role of Turkmen tribes in the revitalization of the region to determine which tribe in the region settled in which village or town.

Key Words: 19th Century, Bozok Sanjak, Tribe, Settlement.

* Dr., E-posta: davutsahbaz66@gmail.com

GİRİŞ

Günümüzde Yozgat ili sınırlarını kapsayan Bozok yöresi, coğrafi konum itibarıyla İç Anadolu bölgesinin Orta Kızılırmak bölümünde yer almaktadır.¹ Hafif dalgalı düzlüklerden oluşan Orta Kızılırmak bölümünü Delice ırmağı ikiye böler. Bölümün kuzeyinde Bozok, güneyinde ise Kırşehir yöreleri uzanmaktadır. Oldukça sade bir yapıya sahip olan Bozok yöresi, yükseltisi 1.100 ile 1.300 metre arasında değişen geniş bir plato görünümündedir. Yukarı Kızılırmak bölümünden uzanıp gelen dağlar bu plato üzerinde sona erer. Bozok platosunun doğusunda Akdağ, kuzeyinde Deveci dağları, güneyinde Boğazlıyan ovası, batıda ise Yerköy-Delice alüvyal düzlükleri yer alır.² Bozok yöresinin akarsu şebekesini Kızılırmak, Delice ve Yeşilirmak'ın kollarından biri olan Çekerek ırmağı oluşturmaktadır. Ayrıca bölgede bu ırmaklara bağlı çok sayıda dere, kanak, öz gibi küçük akarsuların olması yörenin "Özler Bölgesi" olarak anılmasına neden olmuştur.³ Karasal iklim tipinin hâkim olduğu yörede, yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise oldukça sert geçmektedir.⁴

İlk yerleşim tarihi MÖ 3.000 yılına kadar uzanan Bozok yöresi, çok sayıda kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu bağlamda yörede İlk Çağ yerleşmelerine örnek verebileceğimiz Çengeltepe, Kerkenes, Alişar ve Alaca Hüyükler ile Büyük Nefes harabeleri bulunmaktadır. MÖ 2.000'lerden itibaren Hititlerin hüküm sürdüğü yöreye sırasıyla, Frigler, Kimmerler, Lidyalılar, Persler ve Galatlar hâkim olmuşlardır. MS Romalıların eline geçen yöre, 4. yüzyılda Roma imparatorluğunun ikiye ayrılmasıyla Doğu Roma (Bizans) topraklarına katılmıştır.⁵ Bozok yöresinin Türk hâkimiyetine girmesi ise Malazgirt Savaşı'nın akabinde gerçekleşmiştir. Sultan Alparslan tarafından görevlendirilen komutanların idaresindeki kalabalık Oğuz boyları kısa zamanda Doğudan Batı Anadolu'ya, Karadeniz'den Akdeniz kıyılarına kadar tüm Anadolu'yu Türk yurdu haline getirdiler.⁶ Türkleşme sürecinin ilk dönemlerinde Danişmentli hâkimiyetinde kalan Bozok yöresi, 1175 yılından itibaren Selçukluların eline geçmiştir.⁷

Selçukluların 1243 Köseadağ Savaşı'nda İlhanlılara mağlup olmasından sonra yörede Moğol hâkimiyeti başlamıştır. Moğol hâkimiyetiyle birlikte Bozok yöresi başta olmak üzere İç Anadolu bölgesinin yaylak ve kışlakları Moğollara tahsis edilmiştir. Aile ve sürüleriyle Anadolu'ya gelen Moğollar, özellikle İç Anadolu'nun Bozok, Sivas, Kayseri ve Kırşehir yörelerine yerleşmişlerdir.⁸ Dolayısıyla bu gelişmelerden sonra Bozok yöresindeki Türkmen nüfusun yanına Moğol unsurlar da eklenmiş olup, bölgenin sosyal ve kültürel yapısı çeşitlenmiştir. Öte yandan Anadolu'ya gelmiş olan bu kalabalık Moğol nüfusu Ankara Savaşı'ndan sonra Timur tarafından Orta Asya bozkırlarına geri götürülmüştür.⁹ Bu faaliyetin bir şekilde dışında kalan Moğol oymakları ise bölgenin çeşitli yerleşik veya konargöçer organizasyonları içinde hayatlarını sürdürmüşlerdir.¹⁰ Anadolu'daki İlhanlı hâkimiyetinin ortadan kalkmasının ardından bölgedeki idareyi Eratna Devleti ve ardından da Kadı Burhaneddin beyliği ele almıştır. Bölgenin Osmanlı hâkimiyetine girmesi ise ilk kez Yıldırım Bayezid döneminde olmuştur.¹¹ Ankara Savaşı'ndan sonra ise Bozok yöresi bir dönem Dulkadirli beyliğinin idaresine girmiştir. Bölgenin Dulkadirli beyliğine geçmesinin sebebi Moğollardan boşalan yerlere Oğuzların Bozok kolundan Dulkadirli Türkmenlerinin sevk edilerek bölgenin şenlendirilmesidir. Bozok yöresiyle birlikte Dulkadirli topraklarının Osmanlı idaresine geçmesi ise 1522 yılında gerçekleşmiştir.¹²

Osmanlı Devleti'nin idaresine geçtikten sonra sancak statüsü verilen Bozok, bir süre Zülkadiriye eyaletine bağlanmış, ardından da Rum eyaletine dâhil edilmiştir. Klasik dönemde Bozok sancağı; Baltı, Karadere, Kanak-ı Zir, Sorgun, Deliceöz, Süleymanlı, Kanak-ı Bala, Aliki, Akdağ, Boğazlıyan, Emlak ve Çubuk nahiyelerinden oluşmaktadır.¹³ Çalışmamızın zaman aralığını oluşturan 19. yüzyılda ise Bozok sancağı Yozgat kasabası başta olmak üzere Kızılkocalı, Selmanlı, Budaközü, Akdağ, Karahisar-ı Behramşah, Sorgun, Gedik-i Çubuk, Emlak, Süleymanlı ve Boğazlıyan kazalarından müteşekkildir. Öte yandan 19. yüzyılda Bozok

¹ Yunus Koç, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1989, s. 6, 7; Yunus Koç, "Yozgat", *TDVİA.*, C. 43, İstanbul 2013, s. 559.

² Hakkı Yazıcı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, Nobel Yayınları, Ankara 2002, s.16, 17; Ayrıca bkz. Besim Darkot, *Türkiye Coğrafyası*, Maarif Matbaası, İstanbul 1942, s. 115, 120-122.

³ Faruk Sümer, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar" *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü: Anma Kitabı*, DTCF. Yayınları, Ankara 1974, s. 310, 311.

⁴ Darkot, *age*, s. 115; *Yozgat Kent Tarihi*, Yozgat Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yozgat, 2008, s. 5, 6.

⁵ Koç, *age*, s. 9,10; Ahmet Yaşar Ocak, "Bozok Sancağı", *TDVİA.*, C. 6, İstanbul 1992, s. 321.

⁶ Mustafa Kafalı, *Anadolu'nun Fethi ve Türkleşmesi*, AKM. Yayınları, Ankara 1997, s. 1-17.

⁷ Mükrimim Halil Yinanç, "Danişmendliler" *MEBİA.*, C. 3, İstanbul 1978, s. 468-479.

⁸ Faruk Sümer, "Anadolu'da Moğollar", *Selçuklu Araştırmaları Dergisi I*, TTK, Ankara 1970, s. 115-120.

⁹ Sümer, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar", s. 311,312; Sadullah Gülten, *Bozok Türkmenleri*, Pervane Yayınları, İstanbul 2015, s. 18,19; Sadullah Gülten, "Ankara Savaşı Sürecinde ve Sonrasında Anadolu'da Nüfus Hareketliliği" *1402 Ankara Savaşı Uluslararası Kongresi Bildiri Kitabı*, TTK, Ankara 2014, s. 409-414; Koç, *age*, s. 12,13.

¹⁰ Sümer, Anadolu'da Moğollar, s. 136-138. Sadullah Gülten, "XVI. Yüzyıl Anadolu'sunda Moğol Bakıyeleri: Çungarlar" *History Studies*, Volume 9 Issue 4, November 2017. s. 53-61.

¹¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Karakoyunlu ve Akkoyunlu Devletleri*, TTK, Ankara 1969, s. 155 vd,161 vd.

¹² Sümer, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar", s. 313; Koç, *age*, s. 14-16; Gülten, *age*, s. 19-26.

¹³ Koç, *age*, s. 16-21; Gülten, *age*, s. 42; Sümer, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar", s. 322-331; Ocak, *age*, s. 321.

sancağının merkez kazası hüviyetinde olan Yozgat, Mutafoğlu, Köseoğlu, Medrese, Tuzkayası, İstanbulluoğlu, Nohutlu, Taşköprü, Çatak ve Tekye mahallerinden meydana gelmektedir.¹⁴

1. Bozok Sancağında Aşiretler

Sadullah Gülten, Bozok sancağının Osmanlı dönemindeki iskân sürecini; Konargöçerlikten Çiftçiliğe İlk Adım (1529-1576), Büyük Kaçgun: Köyler Boşalıyor (1576-1642) ve Köylülüğe Yeniden Dönüş: Aşiretlerin İskânı (1642-1831)” şeklinde tasnif etmiştir.¹⁵ Gülten, Bozok sancağının iskânıyla ilgili çalışmasının son kısmında aşiretlerin hangi kazada yaşadıklarına değinmiş fakat bunların hangi köye yerleştirildiklerine dair herhangi bir bilgi vermemiştir. Dolayısıyla bu çalışmada Bozok sancağına iskân edilmiş Türkmen aşiretlerinin hangi köylere iskan edildikleri ayrıntılı olarak ele alınacak ve yöredeki Türkmen varlığı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bozok sancağının iskân sürecinin son safhasını takip ettiğimiz ana kaynaklar ise 1831 yılında tanzim edilen nüfus defterleridir. Askerlik ve vergi mükelleflerinin tespit edilmesi amacıyla tutulan bu defterlere kişiler, sülale ve baba isimleriyle birlikte fiziki eşkalleri tanımlanarak kaydedilirlerdi. Ayrıca her köy ve kazanın sonunda kişilerin sancak reyası mı, aşiret mensubu mu yoksa başka bir yerden geçici olarak mı geldiği özet halinde verilerek kişilerin hangi sosyal statüye dâhil oldukları vurgulanmıştır. Burada sancak reyası olarak kabul edilenler alışılmış yerleşik köylü, aşiret mensubu olanlar ise yerleşikliğe geçiş aşamasındaki kişiler olarak değerlendirilmektedir. Diğer yandan çalışmada kullanılan nüfus defterleri 2051, 2052 ve 2053 numaralı olup 1831 tarihlidir. 2051 numaralı defterde Yozgat kasabasının bağlı olduğu Kızılkocalı, Selmanlı, Budaközü, 2052 numaralı defterde Akdağ, Karahisar-ı Behramşah, Sorgun ve 2053 numaralı üçüncü defterde ise Gedik-i Çubuk, Emlak, Süleymanlı ve Boğazlıyan kazaları yer almaktadır.¹⁶ Araştırmada kullanılan ana kaynaklara kısaca değindikten sonra, Bozok yöresinin şenlendirilmesinde ikinci kez önemli bir rol oynayan Türkmen aşiretlerine dönebiliriz.

16. yüzyılın sonlarında zirveye ulaşan celali isyanlarından¹⁷ belki de en fazla, Bozok yöresinin içinde bulunduğu İç Anadolu bölgesi etkilenmiştir. Bu isyanlar bölgeyi istikrarsızlaştırırken, köylülerin çiftlerini terk etmelerine ve daha güvenli yerlere göçmelerine neden olmuştur. 17. yüzyılda “büyük kaçgun”¹⁸ adı verilen bu olay sonucunda Bozok yöresinde nüfusun yaklaşık %80 azaldığı tespit edilmiş, bazı köyler ortadan kalkmış, bazıları da boş ve harap hale gelmiştir.¹⁹ Bu istikrarsızlık döneminde kırsalda üretim azalırken, devletin vergi gelirleri de bir hayli düşmüştür.²⁰ Öte yandan Osmanlı Devleti bu dar boğazdan çıkmak için yeni tedbirler alırken, bunların başında konargöçerlerin boş ve harap köylere yerleştirilmesi gelmektedir. Devlet böylece hem konargöçerin hayat tarzları dolayısıyla yerleşik halka zarar vermelerini engelleyecek, hem de harap ve boş olan iskân merkezlerini şenlendirerek, ekilmeyen toprakları tarıma kazandıracaktı. Bu sayede yerleşikler ile göçerler arasındaki anlaşmazlıklar sona erecek, vergi gelirleri yükselecek ve devletin konargöçerlerden asker toplaması kolaylaşacaktı.²¹ Nitekim Osmanlı Devleti de tüm bunları gerçekleştirmek için uygun görülen yerlere zorunlu bir iskân politikası geliştirdi.²² 17. yüzyılda aşiretlerin yerleştirilmesi için seçilen yerlerden birisi de büyük kaçgun döneminde nüfusu oldukça azalmış, köyleri boşalmış Bozok yöresidir. Bu iskân politikası çerçevesinde bir yandan yöreye yeni konargöçerler sevk edilirken, bir yandan da yöredeki konargöçerler buldukları mevkilere yerleştirilmeye başlanmıştır. Bu yüzden Moğolların Anadolu’dan götürülmesinden sonra bölgeye gelen aşiretlerle bu sırada bölgeye yerleştirilenler birbirinden oldukça farklıdır.²³ Sonuç olarak 1831 yılında tutulmuş nüfus defterlerinde tesadüf ettiğimiz Türkmen aşiretleri bu dönemin bir yadigarıdır. Buna göre zikredilen dönemde Bozok sancağının toplam nefer sayısı 52.000 civarında iken, bu rakam içerisinde aşiretlerin payı ise 13.016’dır. Yani 19. yüzyılın ilk yarısında Bozok sancağında her dört kişiden biri aşiret mensubudur. Bu aşiretlerin bazıları üçer beşer gruplar halinde köylere serpiştirilirken, bazıları da topluca bir köye iskân edilmişlerdir. Özellikle Kızılkocalı ve Selmanlı kazalarında sadece Mamalı aşiretlerinin oturduğu köyler bulunmaktadır. Yine Karahisar-ı Behramşah kazasında sadece Çepni mukataasına bağlı Yörüklerin iskân edildiği köyler mevcuttur.²⁴

¹⁴ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 4-444; BOA. NFS.d. No: 2052, s. 2-409; BOA. NFS.d.No: 2053, s. 2-213.

¹⁵ Sadullah Gülten, “Osmanlı Anadolu’sunda Bir İskân Hikâyesi: Bozok Sancağı’nda Aşiretler, Köylüler ve Celâliler (16-19. Yüzyıllar)”, *History Studies*, Volume 11, Issue 1, February 2019, s. 133, 138, 145.

¹⁶ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 4-444; BOA. NFS.d. No: 2052, s. 2-409; BOA. NFS.d. No: 2053, s. 2-213; Gülten, “Osmanlı Anadolu’sunda Bir İskân Hikâyesi”, s. 146.

¹⁷ Celali isyanları için bkz. Müçteba İlgürel, “Celali İsyânları”, *TDVİA.*, C. VII, s. 252-257.

¹⁸ Büyük kaçgun dönemi için bkz. Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası “Celali İsyânları”*, Cem Yayınları, İstanbul 1995. S. 446-501.

¹⁹ Gülten, “Osmanlı Anadolu’sunda Bir İskân Hikâyesi”, s. 138- 144.

²⁰ Onur Tunus, “17.yüzyılda Osmanlı Devleti’ndeki Büyük Kaçgun’un Neden ve Sonuçları”, *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, 2019, s. 409-421.

²¹ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı*, Eren Yayınları, İstanbul 1987, s. 39-48.

²² Orhonlu, *age*, s. 81-87, 107; Gülten, “Osmanlı Anadolu’sunda Bir İskân Hikâyesi”, s. 145.

²³ Bozok sancağında cemaatler için bkz. Gülten, *age*, s. 113 vd.

²⁴ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 56-235, 237-297; BOA. NFS.d. No: 2052, s. 151-229.

Bozok sancağına iskan edilen aşiretler Mamalı²⁵, Zile Yörükleri²⁶, Akçakoyunlu²⁷, Harbendeli²⁸, Çepni, Çungar, Çorum Ekradı, Aksaray'a bağlı Karasenir, Kuyumcu, Çorum'a muzaf Kuyumcu, Pembecik Kuyumcusu, Çağıranlı, Bağırnan, Selmanlı, Doğanlı, Göl, Hasan Demircili, Karaca Arablı, Koyuncu Alamaslısı, Evcı, Doburcalı, Arablı, Harbendeli'ye bağlı Kulanlı, Kavaşlı?, Keherşülek, Alcı, Tülek, Hatal, Pehlivanlı²⁹, Tatar İlyaslı, Didimli Selmanlısı, Durumca, Alabaşlı, Kaçır İsalı, Cihanbeyli Ekradı, Ebskeşan'a bağlı İzzeddin, Bucak Avşarı, Hamallı Ekradı, Karkın, Kuşlu, Taycı Alamaslısı, Rışvan³⁰, Abdallı, Adana hassına merbut Abdal, Karaca Abdallı, Şambbayadı, Mülukanlı Ekradı, Didiri, Alaca, Çelikan Ekradı, Cerid, Gelingiras mulataasına tabii Boşyak?, İlbeyli, Karahasanlı, Alamaslı, Küçüklü, Koyuncu, Yabancı, Silyanlı, Belikli, Boynuyoğun, Ataçıkan, Boynuinceli³¹, İldekli, Kavilli Ekradı, Özdemirli, Kurugöl, Hamsibey?, Sarılar, Ulunlu, Zile Yörüklerinden Karakeçili, Badıllı, Çerçili, Dulkadirli, Keykal, Harameyne tabi Ödemişli, Haremeyne tabi Selbanlı, Şarkpare aklamından Abdal, Tabanlı, Yağlı, Beyli, Şarklı, Bucak Avşarı, Karakoyunlu, Milli Ekradı, Zile Yörüklerinden Ortapare, Karabil Evcisi, Kuzugüdenli, Beycikli, Kişicili, Munzullu Ekradı, Zile Yörüklerinden Toraman, Herikli, Karahisar, Hamurlu, İsa Kadılı ve İnallı aşiretleridir. Şimdi bu aşiretlerin hangi kazaya yerleştiklerine ayrıntılı olarak bakabiliriz.³²

1.1. Yozgat Kazası

Bozok sancağının Yozgat kasabasında Mamalı aşiretinden 54, Zile Yörüklerinden 43, Karabil Evcisi aşiretinden 3, Küçüklü aşiretinden 12, Dulkadirli 1, Karakoyunlu aşiretinden 2, Salbanlı aşiretinden 6, Çungar oymaklarından 7, Cihanbeyli Ekradından 6, Gelengiras mukataasına bağlı Boşyak cemaatinden 10, Pehlivanlı aşiretinden 3, Arablı aşiretinden 2, Harbendeli aşiretinden 4, Cerid aşiretinden 3, Yabancı aşiretinden 1, Mülukanlı Ekradından 1 ve Kuyumcu mukataasından 1 nefer olmak üzere toplam 159 aşiret mensubu yaşamaktadır.³³

1.2. Kızılıkocalı Kazası

Kızılıkocalı kazasında Mamalı aşiretinden 2.099, Zile Yörüklerinden 281, Küçüklü aşiretinden 4, Dulkadirli cemaatinden 5, Karakoyunlu'dan 2, Çungar Yörüklerinden 190, Cihanbeyli Ekradından 2, Arablı aşiretinden 64, Harbendeli aşiretinden 182, Cerid aşiretinden 4, Kuyumcu mukataasından 4, İldelikli cemaatinden 8, Belikli aşiretinden 6, Durumca aşiretinden 69, İlçi oymağından 1, Tülek aşiretinden 10, Çoruma muzaf Kuyumcu aşiretinden 37, Şambbayadı taifesinden 13, Rışvan aşiretinden 14, Keherşülek aşiretinden 8, Karahasanlı aşiretinden 5, Ulunlu aşiretinden 6, Adana hassana tabi Abdal taifesinden 21, Kuşlu aşiretinden 7, Maraş'a muzaf Kazak Evcisi aşiretinden 22, Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 219, Karkın oymağından 8, Alaca aşiretinden 1, Karaca Arablı Aşiretinden 30, Boynuyoğun aşiretinden 9, Boynuyoğun Mukataasına bağlı Herikli cemaatinden 1, Abdal taifesinden 29, Adana hassına merbut Abdallı taifesinden 115, Ödemişli'den 6, Yabancı'dan 4, Beyli'den 2, Çerçili aşiretinden 2, Karakeçili'den 1, Yağlı aşiretinden ise 1 nefer yer almaktadır. Kızılıkocalı kazasında iskân edilen aşiretlere mensup nefer sayısı ise toplam 3.487 olarak tespit edilmiştir.³⁴

1.3. Selmanlı Kazası

Selmanlı kazasında Mamalı aşiretinden 920, Zile Yörüklerinden 80, Karabil Evcisi aşiretinden 3, Cerid aşiretinden 17, Rışvan aşiretinden 7, Keherşülek aşiretinden 29, Abdal taifesinden 13, Adana hassına merbut Abdallı taifesinden 1, Kazak Evcisi aşiretinden 3, Ödemişli aşiretinden 2, Çerçili aşiretinden 2, Yağlı aşiretinden

²⁵ Bozulmuş Türkmenlerinden olan Mamalı aşireti, 1697 yılında Bozok sancağının boş ve harap mezarlarına iskân edilmişlerdir. Cevdet Türkay, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, İşaret Yayınları, İstanbul 2012, s. 490.

²⁶ 1659 yılında Rum Eyaleti Hazine Defterdarlığının kaldırılmasının ardından, Zile kazası bu yeni sistem içerisinde bir voyvodalık haline getirilmiştir. Dolayısıyla bölgedeki Yörükler mali bakımdan Zile voyvodalığına bağlanmalarından dolayı Zile Yörükleri adını almışlardır. Yoksa bu grupların çoğunun Ulu Yörüklerden oldukları bilinmektedir. Musa Sezer, "Zile Kazası ve Bağlı Kabileler (1695 Tarihli Avarız Defterine Göre)", *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, Vol 9, October, 2017, s. 359.

²⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Arif Sarı, *XVI. Yüzyılda Dulkadirli Türkmenleri*, GÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2015, s. 121; İlhan Şahin, *Yeni İl Kazası ve Yeni İl Türkmenleri (1548-1653)*, İÜEF. Yeniçağ Tarihi Kürsüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 1980, s. 161; Davut Şahbaz, *XVI. Yüzyılda Ulu Yörük Teşekkülleri (Etrak-ı Büzürk)*, AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018, s. 95-98; Gülten, *age*, s. 225-227.

²⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, Yeditepe, İstanbul 2010, s. 140, 141; İlhan Şahin, *Konar-Göçerler*, Eren Yayınları, İstanbul 2006, s. 146.

²⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Yalçın Bazna, "Bozok Sancağında İskân Edilmiş Olan Pehlivanlı Aşireti Beylerinden Mahmut ve Oğlu Abdurrahman Beylerin Halka Zulmü", *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı*, C.I, Yozgat, 2016, s. 410-418; Fahrettin Tızlak, "Bozok Sancağı'nda Yaşamını Sürdüren Pehlivanlı Aşiretinin Mehmet Ali Paşa'ya Bağlılığını Bildirmesi ve Yozgat'a Saldırması", *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı*, C.I, Yozgat, 2016, s. 392-409.

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Faruk Söylemez, *Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi Rışvan Aşireti Örneği*, Kitabevi, İstanbul 2011.

³¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Necmeddin Aygün, "Nüfus Defterleri'ne Göre Boynuinceli Aşireti (1830-1845)", *Belleten*, S. 295, Ankara 2018, s. 899-956.

³² BOA. NFS.d. No: 2051, s. 4-444; BOA. NFS.d. No: 2052 s. 2-409; BOA. NFS.d. No: 2053, s. 2-213; Gülten, "Osmanlı Anadolu'sunda Bir İskân Hikâyesi", s. 146, dn.71.

³³ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 4-48.

³⁴ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 56-235.

3, Manzullu Ekradından 2, Koyuncu Alamaslısı'ndan 2 ve Akçakoyunlu aşiretinden ise 3 nefer bulunmaktadır. Dolayısıyla Selmanlı kazasında aşiret statüsünde köylere yerleşmiş toplam 1.087 nefer vardır.³⁵

1.4. Budaközü Kazası

Budaközü kazasında Mamalı aşiretinden 309, Zile Yörüklerinden 428, Küçüklü aşiretinden 1, Cihanbeyli Ekradından 51, Pehlivanlı aşiretinden 45, Arablı aşiretinden 33, Çorum'a muzaf Kuyumcu aşiretinden 23, Rışvan aşiretinden 7, Adana hassına tabi Abdal taifesinden 12, Karaca Arablı aşiretinden 116, Boynuyoğunlu mukataasına tabi Herikli cemaatinden 15, Abdal taifesinden 26, Adana hassına merbut Abdallı taifesinden 12, Yağlı aşiretinden 2, Akçakoyunlu aşiretinden 5, Didiri aşiretinden 27, Çağıranlı aşiretinden 2, Tatar İlyaslı aşiretinden 47, Çorum Ekradından 284, Dadılı Ekradından 7, Anamaslı aşiretinden 13, Selmanlı aşiretinden 291, Hamsi Beyli? aşiretinden 7, Hatal aşiretinden 84, Taycı Alamaslısı aşiretinden 36, Milli Ekradından 4, Kavilli Ekradından 8, Boynuinceli aşiretinden 1, Didimli Selmanlısı aşiretinden 57, Hamallı Ekradından 40, Hasan Demircili aşiretinden 166, Keykal aşiretinden 5, Çorum Kürdü taifesinden 135, Beşirli aşiretinden 83 ve Alaca aşiretinden 24 nefer bulunmaktadır. Bu bağlamda Budaközü kazasından toplam 2.406 nefer aşiret statüsünde kaydedilmiştir.³⁶

1.5. Akdağ Kazası

Akdağ kazasında Mamalı aşiretinden 8, Zile Yörüklerinden 53, Çungar Yörüklerinden 1, Pehlivanlı aşiretinden 7, Harbendeli aşiretinden 31, Durumca aşiretinden 1, Alcı aşiretinden 2, Kehersülek aşiretinden 26, Adana hassına merbut Abdallı taifesinden 2, Akçakoyunlu aşiretinden 335, Bucak Avşarı aşiretinden 4, Kaçır İsalı aşiretinden 55, Doğanlı aşiretinden 30, Alabaşlı aşiretinden 67, Özdemirli aşiretinden 4, Evcî aşiretinden 101, Doburcalı aşiretinden ise 60 nefer aşiret statüsünde kaydedilmiştir. Bu aşiretlerin toplam nefer sayısı ise 787'dir.³⁷

1.6. Karahisar-ı Behramşah Kazası

Bozok Sancağının Karahisar-ı Behramşah kazasında Zile yörüklerinden 558, Rışvan aşiretinden 4, Karahasanlı aşiretinden 6, Adana hassına merbut Abdallı taifesinden 21, Koyuncu Alamaslısı aşiretinden 107, Çağıranlı aşiretinden 251, Çepni mukatasından 413, Baddılı aşiretinden 1, Göl aşiretinden 168, Çelikan Ekradından 19, Sağranlı aşiretinden 2 ve Kavaşlı? aşiretinden 82 nefer kaydedilirken, bunların toplam sayısı 1.632'dir.³⁸

1.7. Sorgun Kazası

Bozok sancağına bağlı Sorgun kazasında Mamalı aşiretinden 148, Zile Yörüklerinden 19, Beyli aşiretinden 4, İnallı oymağından 1, Çepni Çandır kabilesinden 49, Bağıranlı aşiretinden 288, İlbeyli oymağından 17, Karahisar aşiretinden 6, Ebskeşan Türkmenlerine Bağlı İzzeddin oymağından 51, Kurugöl aşiretinden 8, Ortapare Yörüklerinden 4, Karakeçili aşiretinden 7, Şarkipare aklamına tabi Abdal taifesinden 6, Harçpare'ye? bağlı Abdal taifesinden 4, Toraman aşiretinden 2, Kişicili Ekradından 2, Taycı Alamaslısı aşiretinden 6, Silyanlı aşiretinden 9, İsa Kadı oymağından 1, Beycikli aşiretinden 2, Çungar aşiretinden 118, Cihanbeyli Ekradından 3, Gelengiras mukataasına bağlı Boşyak aşiretinden 12, Arablı aşiretinden 1, Harbendeli aşiretinden 242, Kulanlı aşiretinden 97, Mülükanlı Ekradından 20, Alcı aşiretinden 91, Tülek aşiretinden 5, Şambayadı taifesinden 3, Kehersülek aşiretinden 31, Karahasanlı aşiretinden 6, Kuşlu aşiretinden 28, Pembecik Kuyumcusu oymağından 5, Abdal taifesinden 16, Adana hassına merbut Abdallı taifesinden 30, Çerçili aşiretinden 2, Akçakoyunlu aşiretinden 2, Çağıranlı aşiretinden 7, Tatar İlyaslı aşiretinden 4, Çorum Ekradından 4, Anamaslı aşiretinden 3, Keykal aşiretinden 1, Kaçır İsalı aşiretinden 6, Doğanlı aşiretinden 8, Evcî aşiretinden 4, Kavaşlı? aşiretinden 14 ve Ezeldin aşiretinden 2 nefer yer almaktadır. Buna göre Sorgun kazası ve köylerinde 1.398 aşiret mensubu yaşamaktadır.³⁹

1.8. Emlak ve Gedik-i Çubuk Kazası

Emlak kazasında Zile Yörüklerinden 15 nefer, Tavircalı aşiretinden 1, Bucak Avşarı aşiretinden 47, Kuzugüdenli aşiretinden 1, Mülükanlı Ekradından 8, Şambayadı aşiretinden 7, Kehersülek aşiretinden 1, Tatar İlyaslı aşiretinden 25, Evcî aşiretinden 1, Çelikanlı aşiretinden 6 olmak üzere toplam 112 nefer aşiret statüsünde yazılmışlardır.⁴⁰ Gedik-i Çubuk kazasında ise Kuzugüdenli oymağından 2, Pehlivanlı aşiretinden 1, Rışvan aşiretinden ise 4 nefer yer alır almaktadır.⁴¹

³⁵ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 237-297.

³⁶ BOA. NFS.d. No: 2051, s. 299-444.

³⁷ BOA. NFS.d. No: 2052, s. 2-147.

³⁸ BOA. NFS.d. No: 2052, s. 151-229.

³⁹ BOA. NFS.d. No: 2052, s. 234-407.

⁴⁰ BOA. NFS.d. No: 2053, s. 49-124.

⁴¹ BOA. NFS.d. No: 2053, s. 2-48.

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

1.9. Süleymanlı Kazası

Süleymanlı kazasında Zile Yörüklerinden 21, Tabanlı aşiretinden 6, Sarılar aşiretinden 7, Ataçıkan aşiretinden 8, Karasenir Akçakoyunlusundan 219, Şarklı aşiretinden 3, Belikli aşiretinden 13, Çungar Yörüklerinden 46, Pehlivanlı aşiretinden 16, Harbendeli aşiretinden 155, Karahasanlı aşiretinden 2, Karkın aşiretinden 1, Boynuyoğun aşiretinden 2, Adana hassına merbut Abdallı aşiretinden 6, Yabanlı aşiretinden 4, Akçakoyunlu aşiretinden 108 ve Boynuinceli aşiretinden 7 nefer bulunmaktadır. Bu bağlamda Süleymanlı kazasında aşiret statüsünde kaydedilen toplam 747'dir.⁴²

1.10. Boğazlıyan Kazası

Boğazlıyan kazasında Mamalı aşiretinden 5, Zile Yörüklerinden 19, Hamurlu aşiretinden 3, Şarklı aşiretinden 2, Çungar Yörüklerinden 71, Pehlivanlı aşiretinden 7, Harbendeli aşiretinden 67, Yabanlı aşiretinden 6, Tülek aşiretinden 27, Şambayadı aşiretinden 7, Karahasanlı aşiretinden 3, Ulunlu aşiretinden 1, Karkın aşiretinden 31, Abdallı taifesinden 80, Karaca Abdallı taifesinden 33, Adana hassına merbu Abdallı taifesinden 9, Akçakoyunlu aşiretinden 195, Çağıranlı aşiretinden 12, Anamaslı aşiretinden 2, Kaçır İsalı aşiretinden 2, Doğanlı aşiretinden 160 ve Doburcalı aşiretinden 44 nefer, nüfus defterlerine aşiret statüsünde kaydedilmişlerdir. Bunların toplam nefer sayısı ise 784'tür.⁴³ Şimdi bu kazalarda faaliyet gösteren aşiretlerin hangi köylere yerleştirildiklerini tablolardan daha daha ayrıntılı olarak görebiliriz.

Tablo 1: 2051 Numaralı Nüfus Defterine Göre Yozgat Merkez Kazasında Meskûn Olan Aşiretler

Sayfa	Mahalleler	Mahalle Nüfusu	Mahallelerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
4	Mutafoğlu	284	Mamalı aşiretinden 4; Zile hassına merbut Yörüklerinden 13; Harameyn evkafına tabi Karabil Evcisi cemaatinden 3; Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 2
8	Köseoğlu	253	Zile Yörüklerinden 4; Küçükülü aşiretinden 4; Harameyne tabi Dulkadirli cemaatinden 1; Mamalı aşiretinden 2
12	Medrese	300	Mamalı aşiretinden 2; Küçükülü aşiretinden 2; Karakoyunlu aşiretinden 2
17	Tuzkayası	167	Küçükülü aşiretinden 5; Mamalı aşiretinden 2; Zile Yörüklerinden 1
20	İstanbuluoğlu	246	Harameyne tabi Selbanlı? aşiretinden 6; Mamalı aşiretinden 1; Zile Yörüklerinden 1; Küçükülü aşiretinden 1; Çungar mukataasından 1
24	Nohudlu	464	Mamalı aşiretinden 13; Cihanbeyli Ekradı aşiretinden 6; Gelengiras mukataasına tabi Boşyak? taifesinden 6; Pehlivanlı aşiretinden 3
31	Taşköprü	513	Zile Yörüklerinden 7; Mamalı aşiretinden 12; Kuşlu aşiretinden 1; Çungar mukataası Yörüklerinden 4
40	Tekye	488	Mamalı aşiretinden 15; Çongar mukataası Yörüklerinden 2; Zile Yörüklerinden 12; Arablı cemaatinden 2; Harbendeli aşiretinden 4
48	Çatak	503	Cerid aşiretinden 3; Zile Yörüklerinden 7; Mamalı aşiretinden 3; Yabanlı cemaatinden (Harameyne Tabidir) 1; Mülukanlı Ekradı aşiretinden 1; Kuyumcu mukataasından 1; Gelengiras mukataasına Merbut Boşyak? taifesinden 4

Tablo 2: 2051 Numaralı Nüfus Defterine Göre Kızılıkocalı Kazasında Meskûn Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
56	Höke-i Kebir	33	Mamalı aşiretinden 7; Küçükülü aşiretinden 2
77	Öyük Kışla	43	Çungar Yörüklerinden 1; Zile Yörüklerinden 2
78	Sarılar	42	Çungar Yörüklerinden 9
79	İbrahim Hacı	43	İldelikli cemaatinden 3; Çungar Yörüklerinden 10

⁴² BOA. NFS.d. No: 2053, s. 127-156.

⁴³ BOA. NFS.d. No: 2053, s. 157-213.

DAVUT ŞAHBAZ

80	Battal	57	Benli? aşiretinden 6; Karakoyunlu aşiretinden 2; Çungar aşiretinden 1
81	Halaçlı	92	Zile Yörüklerinden 2
89	Çakır Hacılı	63	Durumca? aşiretinden 24; Alcı aşiretinden 1; Tülek cemaatinden 7; Zile Yörüklerinden 2
90	Çamurlu	36	Harbendeli aşiretinden 23
91	Dedecik*li	105	Çungar aşiretinden 9
93	Bahaddin	252	Zile Yörüklerinden 14; Harbendeli aşiretinden 12; Çorum'a muzaf Kuyumcu aşiretinden 4; Şambayadı aşiretinden 6; Rışvan Ekradı aşiretinden 9
97	Mehmed Beyli	48	Kebersülele aşiretinden 2
98	Kadılı	105	Mamalı aşiretinden 6; Harbendeli aşiretinden 5
100	Sungur	51	Çungar aşireti 8; Durumcalı aşiretinden 35; Karahasanlı aşiretinden 2
101	Pöhrenk	56	Zile Yörüklerine bağlı Karahisar kabilesinden 1; Şambayadı aşiretinden 1; Harbendeli aşiretinden 3
102	Selimli	72	Çungar Yörüklerinden 49; Ulunlu? cemaatinden 3
106	Kerpiççik	41	Harbendeli aşiretinden 7
110	Karga	124	Zile Yörüklerinden 3
112	Tayfur	37	Çungar Yörüklerinden 13
113	Kevdek	25	Çungar Yörüklerinden 3
114	Gökçe Kışla	36	Çungar Yörüklerinden 36
115	Lök	262	Zile Yörüklerinden 23; Durumcalı aşiretinden 10 (harameyne tabidir); Şambayadı aşiretinden 2
119	Çalılı	107	Çungar Yörüklerinden 48; Adana hassı reayasına bağlı Abdal taifesinden 4
121	İşleğen	55	Zile Yörüklerinden 4; Harameyne tabi Kehresülele cemaatinden 6
124	Sarı Hacılı	62	Zile Yörüklerinden 5; Kuşlu aşiretinden 7; Abdalı aşiretinden 2 (Adana hassına merbut)
128	Arablı	64	Harameyne tabi Arablı aşiretinden hepsi
130	Divanlı	248	Harbendeli aşiretinden 3
134	Alemdar	33	Maraş'a muzaf Kazak Evcisi aşiretinden 4
135	Tayyip	127	Zile Yörüklerinden 8
137	İncirli-i Müsellem	161	Zile Yörüklerinden 112; Harbendeli aşiretinden 6; Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 2
140	Derekışla	21	Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 4; Zile Yörüklerinden 2
141	Köse Yusufllu	57	Mamalı aşiretinden 1; Zile Yörüklerinden 8
144	Musa Beyli	105	Karkın aşiretinden 2; Zile Yörüklerinden 6
146	Topaç	125	Alaca cemaatinden 1; Mamalı aşiretinden 2; Karaca Arablı aşiretinden 4; Zile Yörüklerinden 4
148	Boymul	65	Mamalı aşiretinden 19; Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 2

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

150	Erkekli	46	Küçükli aşiretinden 2; Zile Yörüklerinden 1
153	Kuşçu	81	Mamalı aşiretinden 2
156	Güllü Oluk	31	Boynuyoğunlu aşiretinden 9; Zile Yörüklerinden 3
157	İğdecik	38	Zile Yörüklerinden 11
159	Herikli	47	Boynuinceli Mukataasına tabi Herkli aşiretinden 1; Mamalı aşiretinden 4.
160	Saray	237	Zile Yörüklerinden 28; Şambayadı aşiretinden 3
164	Akçakoyun	63	Mamalı aşiretinden 8
165	Yerköy	63	Zile Yörüklerinden 2
166	Abdallar	21	Mamalı aşiretinden 3
167	Öyük Kışla	27	Zile Yörüklerinden 12; Mamalı aşiretinden 9
167	Fakihler	34	Zile Yörüklerinden 9
168	Kötü Boymul	40	Mamalı aşiretinden 28; Abdal taifesinden 4
169	Ekeçayı	38	Kazak Evcisi aşiretinden 18
170	Bey Veliolu	45	Mamalı aşiretinden 22
171	Kötü Kuyumcu	116	Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 96; Çorum Kuyumcusu aşiretinden 116
174	Bozan	52	Adana hassına merbut Abdallı aşiretinden 44
176	Bayat Viranı	45	Harbendeli aşiretinden hepsi
177	Sarı Viranı	39	Harbendeli aşiretinden 35
178	Gelin Güllü	28	Karaca Arablı Aşiretinden 19; Ulunlu aşiretinden 3
178	Sümük Sivrisi	43	Harbendeli aşiretinden (hepsi)
179	Pembecik	140	Pembecik Kuyumcusu aşiretinden 115; Çorum Kuyumcusu aşiretinden 11
182	Evcisi	84	Kazak Evcisi 71; Cihanbeyli Ekradı aşiretinden 2; Şambayadı aşiretinden 1
183	Kırık Soku	15	Adana hassına merbut Abdal aşiretinden (hepsi)
184	Kale	19	Mamalı aşiretinden 18
184	Cihangirli	48	Mamalı aşiretinden 41; Çungar Yörüklerinden 3
185	Elma Hacılı	77	Harameyne tabi Ödemişli cemaatinden 6; Mamalı aşiretinden 6
186	Hasanca	65	Karkın aşiretinden 6; Karaca Arablı aşiretinden 7; Gümüşkan madenine muzaf Cerid aşiretinden 4; Mamalı aşiretinden 27
188	Kırık nd. Ali Fakih	62	Mamalı aşiretinden 57
189	Başı Büyüklü	12	Mamalı aşiretinden 10
190	Deliler	45	Mamalı aşiretinden 35
191	Bulamaçlı	10	Mamalı aşiretinden (hepsi)
191	Dere Köseli	10	Mamalı aşiretinden (hepsi)
191	Depe Köseli	1	Mamalı aşiretinden (hepsi)
192	Çakçak	23	Mamalı aşiretinden (hepsi)

DAVUT ŞAHBAZ

192	Haneşler	22	Mamalı aşiretinden (hepsi)
193	Timurlu	35	Mamalı aşiretinden 30; Kara Hasanlı Aşiretinden 3
193	Tahiroğlu	23	Mamalı aşiretinden (hepsi)
194	Kethüda	44	Mamalı aşiretinden
195	Karakaya	42	Mamalı aşiretinden 35
196	Çiçekler	57	Dulkadirli aşiretinden 1
197	Güllabi	93	Mamalı aşiretinden 77
199	Hacı Şefaati	99	İldelikli cemaatinden 5; Zile Yörüklerinden 1
201	Akcamı	29	Mamalı aşiretinden (hepsi)
201	Karalar	72	Mamalı aşiretinden 71
203	Köycü	64	Mamalı aşiretinden (hepsi)
204	Hacı Musalı	38	Mamalı aşiretinden (hepsi)
205	Kör Deve	61	Mamalı aşiretinden (hepsi)
206	Develi	93	Mamalı aşiretinden 82; Çorum Kuyumcusu aşiretinden 11
207	Kara Osmanoğlu?	69	Mamalı aşiretinden 62
209	Uğurlu Oğlu	20	Mamalı aşiretinden (hepsi)
209	Buruk	24	Mamalı aşiretinden (hepsi)
210	Yapalak	32	Mamalı aşiretinden (hepsi)
210	İğdeli	15	Mamalı aşiretinden (hepsi)
211	Boyalı nd...?	15	Mamalı aşiretinden (hepsi)
211	Âlim Pınarı	11	Mamalı aşiretinden (hepsi)
211	Çopurlu	17	Mamalı aşiretinden (hepsi)
212	Hacı Oğlu	10	Mamalı aşiretinden (hepsi)
212	Araplı	16	Mamalı aşiretinden (hepsi)
213	Köle Cumalı	33	Mamalı aşiretinden 21; Kuyumcu aşiretinden 4; Rişvan Ekradından 2
213	Alıbarlı	97	Zile Yörüklerinden 3; Yabanlı aşiretinden 4
215	Hamzalı	20	Mamalı aşiretinden 18
215	Yanık Kışla	39	Mamalı aşiretinden (hepsi)
216	Ağzı Kara	12	Mamalı aşiretinden (hepsi)
217	Elmahacılı-ı Zir	132	Mamalı aşiretinden 91; Adana hassına merbut Abdal taifesinden 21
219	Topal Viranı	56	Mamalı aşiretinden 50
220	Cangılı	29	Mamalı aşiretinden (hepsi)
221	Caferli-i Kebir	110	Mamalı aşiretinden (hepsi)
222	Kabaca Oğlu	124	Mamalı aşiretinden 118; Beyli? cemaatinden 2; Abdal taifesinden 4
224	Ali Fakihli	48	Mamalı aşiretinden (hepsi)
225	Kazlı Uşağı	158	Mamalı aşiretinden 149; Zile Yörüklerinden 6; Rişvan Ekradı

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

			aşiretinden 3
228	Eğerci	106	Mamalı aşiretinden 103; Tülek aşiretinden 3
230	Hacılı	73	Mamalı aşiretinden (hepsi)
231	Kaygulu	57	Mamalı aşiretinden 56
233	Akbıykoğlu	58	Mamalı aşiretinden (hepsi)
234	Seydiyarlı	56	Mamalı aşiretinden 46; Zile Yörüklerinden 6; Dulkadirli aşiretinden 4

Tablo 3: 2051 Numaralı Nüfus Defterine Göre Selmanlı Kazasında Meskûn Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
237	Karacaşar	27	Mamalı aşiretinden 2
237	Arife Oğlu	18	Manzullu? Ekradı aşiretinden 2
244	Kayadibi	138	Abdal taifesinden 10; Mamalı aşiretinden 1
246	Çay	85	Mamalı aşiretinden 9
249	Gümüş Viranı	23	Çerçili aşiretinden 4; Mamalı aşiretinden 3
251	Güllük	90	Mamalı aşiretinden 9; Zile Yörüklerinden 1
257	İsrailli	116	Zile Yörüklerinden 5
259	Koruk	90	Zile Yörüklerinden 1
263	Sedir	22	Mamalı aşiretinden 1
264	İnandık	27	Mamalı aşiretinden 4
265	Arslan Hacılı	127	Mamalı aşiretinden 2; Zile Yörüklerinden 19
267	Dere Köseli	32	Mamalı aşiretinden 29; Zile Yörüklerinden 3
268	Depe Köseli	8	Mamalı aşiretinden (hepsi)
268	Devreceli	39	Mamalı aşiretinden 26; Cirid aşiretinden 13
269	Tatbekirli	15	Mamalı aşiretinden (hepsi)
269	Haydarlı	19	Mamalı aşiretinden (hepsi)
270	Bayezid	12	Mamalı aşiretinden 12
270	Gökahmedli	14	Mamalı aşiretinden (hepsi)
271	Yamuklar	54	Mamalı aşiretinden (hepsi)
272	Menken	31	Mamalı aşiretinden 19
272	Serban	30	Keherşülek aşiretinden 29; Koyuncu Alamaslusundan 2; Mamalıdan 9
273	Midiliç	22	Mamalı aşiretinden 22
274	Göçerli	14	Mamalı aşiretinden 10
274	Turğud	26	Mamalı aşiretinden 21.
275	Kızıl Cumalı	17	Mamalı aşiretinden 14
275	Belkavak	23	Mamalı aşiretinden 16
276	Domuzdoğan	34	Mamalı aşiretinden 29; Zile Yörüklerinden 5

DAVUT ŞAHBAZ

277	Koca Oğlu	9	Mamalı aşiretinden 8
277	Aydođan Oğlu	25	Mamalı aşiretinden 22
278	Üveysođlu	29	Mamalı aşiretinden 25
278	Derecik	28	Mamalı aşiretinden 25; Kazak Evcisi aşiretinden 3
279	Gömviranı	25	Mamalı aşiretinden 24
280	Nefs-i Kebir	136	Mamalı aşiretinden 136
281	Nefs-i Sağır	43	Mamalı aşiretinden 21; Yağlı aşiretinden 3; Zile Yörüklerinden 5
283	Sülmanlı	37	Mamalı aşiretinden 14; Ödemişli aşiretinden 2
284	Yeniköy	25	Mamalı aşiretinden 15; Abdal taifesinden 3
285	Çakır Hacı	18	Mamalı aşiretinden 8; Rişvan Ekradı aşiretinden 7
285	Karalar	43	Mamalı aşiretinden 39; Zile Yörüklerinden 2
286	Çalıklar	45	Mamalı aşiretinden (hepsi)
287	Körpeli	41	Mamalı aşiretinden (hepsi)
288	Sınığalı?	18	Mamalı aşiretinden (hepsi)
288	Hacı Osmanoğlu	39	Mamalı aşiretinden 37
289	Deli Hasanlı	26	Mamalı aşiretinden 21
289	Bicikler	21	Mamalı aşiretinden 17
290	Ağzı Karalı	31	Mamalı aşiretinden (hepsi)
291	Bacılı	33	Mamalı aşiretinden 28
292	Alaçorak	14	Mamalı aşiretinden (hepsi)
292	Kuyucak	27	Mamalı aşiretinden (hepsi)
293	Orhanlı	8	Mamalı aşiretinden (hepsi)
294	Yakuplu-ı Zir	14	Mamalı aşiretinden 1; Çerçili aşiretinden 2
294	Poyraz	32	Mamalı aşiretinden 9; Zile Yörüklerinden 13
295	Buruncuk	26	Mamalı aşiretinden 13; Akçakoyunlu aşiretinden 3
296	Hatip	53	Mamalı aşiretinden 45; Abdallı aşiretinden 1

Tablo 4: 2051 Numaralı Nüfus Defterine Göre Budaközü Kazasında Meskün Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskün Olan Aşiretler ve Nüfusları
299	Paşa Bolatlısı	153	Mamalı aşiretinden 6; Didiri* aşiretinden 3
302	Melemkar	60	Çağıranlı aşiretinden 2
304	Akçakoyun	94	Tatar İlyashı aşiretinden 42
308	Kötü Bolatlı-ı Sağır	61	Çorum Ekradından 2
310	Eşekli-i Körkeçili	50	Badılı Ekradından 7; Rişvan Ekradından 2

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

312	Akçeli	65	Zile Yörüklerinden 65
313	Diki	57	Kuyumcu aşiretinden 1; Abdal taifesinden 15
314	Beşpınar-1 Zir	66	Çorum sancağına muzaf Çorum Ekradı aşiretinden 18
315	Mihmanlı	36	Arablı aşiretinden 6
318	Çiçekli	51	Alamashlı aşiretinden 13
325	Arabhacılı	101	Zile Yörüklerinden 2
327	Zangı	61	Zile Yörüklerinden 57
328	Kadılı	47	Zile Yörüklerinden 43
329	Ayağı Büyük	23	Zile Yörüklerinden 6
330	Selman	163	Küçükülü aşiretinden 1
334	Boğaz	196	Cihanbeyli Ekradı aşiretinden 4
341	Mehmetbeyli	72	Selmanlı aşiretinden 1
345	Yorgalı	52	Rışvan taifesinden 2; Tatar İlyaslı aşiretinden 2
346	Kemallı	205	Araplı aşiretinden 19; Zile Yörüklerinden 7
351	Sungurlu Kasabası	1.035	Mamalı 5; Hamsibeyli? aşiretinden 7; Çorum Kuyumcusu aşiretinden 3; Çorum Ekradından 15; Selmanlı aşiretinden 2; Hatal aşiretinden 1; Yağlı aşiretinden 2; Didiri aşiretinden 7; Zile Yörüklerinden 4
372	Kırankışla	30	Arablı aşiretinden 2
373	Çavuş	107	Taycı Alamashlısı aşiretinden 25; Çorum Kuyumcusu aşiretinden 19
376	Beybas?	257	Abdallı Aşiretinden 12; Zile Yörüklerinden 4; Mamalı aşiretinden 5
381	Beşik	53	Zile Yörüklerinden 10; Mamalı aşiretinden 7
382	Derbend	85	Mamalı aşiretinden 1
383	Yazır	57	Kavili Ekradından 1; Milli Ekradından 4
385	Sarı Çiçek	37	Zile Yörüklerinden 3
386	Aykar Fındıklısı	11	Zile Yörüklerinden 2
386	Beşdam	28	Taycı Alamashlısı aşiretinden 11
388	İmad	171	Zile Yörüklerinden 2
394	Kötüköy	12	Cihanbeyli Ekradından 1
395	Kaymaz	64	Karaca Arabalı aşiretinden 30; Arablı aşiretinden 5; Mamalı aşiretinden 7
396	Kalmyün	11	Cihanbeyli aşiretinden (hepsi)
396	Çorak	25	Cihanbeyli aşiretinden 6; Kavilli Ekradından 7; Mamalı Aşiretinden 1; Boynuinceli aşiretinden
397	Didiri	20	Didiri aşiretinden 17; Tatar İlyaslı aşiretinden 3
398	Çiçekli Keller	89	Mamalı aşiretinden 57
399	Çukurlu	75	Didinli? Selmanlısı aşiretinden 57
401	Karaçay	80	Karaca Araplı aşiretinden (hepsi)

DAVUT ŞAHBAZ

402	Taşlık Viranı	79	Hamallı Ekradından 40; Arablı aşiretinden 1; Abdal taifesinden 15; Selmanlı aşiretinden 14
404	Kamışlı Dere	21	Selmanlı aşiretinden (hepsi)
405	Orta Kışla	102	Hasan Demircili aşiretinden 84; Zile Yörüklerinden 2; Mamalı aşiretinden 7; Geykal? aşiretinden 5
407	Çılvar	36	Hasan Demircili aşiretinden 34; Zile Yörüklerinden 2
409	Eşekli	51	Hasan Demircili aşiretinden 48; Mamalı aşiretinden 2
409	Tatlı	83	Zile Yörüklerinden 74; Mamalı aşiretinden 6
410	İmamoğlu Kömü	8	Rışvan aşiretinden 3; Akçakoyunlu aşiretinden 5
411	Gürgü	109	Çorum'a muzaf Selmanlı aşiretinden 83; Abdal taifesinden 11;
413	Karakeçili	32	Cihanbeyli Ekradı aşiretinden 29; Mamalı aşiretinden 3
414	Dizlik Sarıkayası	27	Selmanlı aşiretinden 22
414	Şeker Hacı	70	Selmanlı aşiretinden 69; Mamalı aşiretinden 1
416	Yamçak	9	Selmanlı aşiretinden (hepsi)
416	İtkıranlı Karakeçilisi	69	Selmanlı aşiretinden (hepsi)
418	İncesu	172	Çorum Kürdü aşiretinden 135; Mamalı aşiretinden 3
421	Beşpınar-ı Bala	62	Çorum Ekradından 52; Karaca Arabalı aşiretinden 3
422	Karaçay	71	Çorum Ekradından (hepsi)
424	Çulha	32	Çorum Ekradından (hepsi)
424	Emirli	43	Çorum Ekradından (hepsi)
425	Şingilli	20	Çorum Ekradından (hepsi)
426	Arap Gazili nd. Arpakadılı	207	Mamalı aşiretinden 198; Çorum Ekradından 9
432	Tirkeş	59	Hatal? aşiretinden 9; Karaca Arablı aşiretinden 3; Çorum Ekradından 22
433	Yanova nd. Mehmedoğlu Kışlası	37	Alaca Aşiretinden 24; Beşirli Aşiretinden 9; Zile Yörüklerinden 3
434	Kavşud	133	Zile Yörüklerinden (hepsi)
437	Yörüklü	113	Zile Yörüklerinden 9; Hatal aşiretinden 74; Adana hassı Abdal taifesinden 12
440	Acılı	33	Harameyne tabi Pehlivanlı'ya bağlı Beşirli cemaatinden (hepsi)
441	Kızılkışla	41	Pehlivanlı'nın Beşirli cemaatinden (hepsi)
442	Çavuşçulu	51	Pehlivanlı aşiretinden 45

Tablo 5: 2052 Numaralı Nüfus Defterine Göre Akdağ Kazasında Meskûn Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfus	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
3	Alamadın	215	Zile Yörüklerinden 3
16	Rumdiğin	233	Abdallı aşiretinden 2, Harameyne tabi Pehlivanlı aşiretinden 2

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

25	Çandır	458	Mamalı aşiretinden 1
56	Ürneç	153	Harameyne tabi Alcı aşiretinden 2
69	Kara Yakuplu	62	Mamalı aşiretinden 4
70	Derzili	4	Çungar Yörüklerinden 1
71	Koççugaz	73	Bucak Avşarı aşiretinden 4; Harameyne tabi Kaçır İsalı aşiretinden 52
73	Söylemez	26	Zile Yörüklerinden 1
74	İnönü	25	Harameyne tabi Doğanlı aşiretinden 22
76	Karacalar	69	Zile Yörüklerinden 27; Harameyne tabi Durumcalı aşiretinden 1
77	Çıkrıkçı	85	Harameyne tabi Alabaşlı aşiretinden 3
79	Çalağıl-ı Sağır	106	Harameyne tabi Pehlivanlı aşiretinden 1
81	Peyik	138	Zile Yörüklerinden 5; Harameyne tabi Harbendeli aşiretinden 9
83	Horuk	111	Zile Yörüklerinden 2; Mamalı aşiretinden 3
91	Kadıgözü	86	Zile Yörüklerinden 2; Harameyne tabi Pehlivanlı aşiretinden 3
92	Belakçehan Kavağı	94	Zile Yörüklerinden 10
95	Erbek	84	Zile Yörüklerinden 3; Harameyne tabi Doğanlı aşiretinden 8
96	Kemalli	50	Harameyne tabi Kaçır İsalı aşiretinden 3
99	Ürkütlü	32	Harameyne tabi Özdemirli aşiretinden 4
104	Alembey	78	Pehlivanlı aşiretinden 1
133	Bozhöyük	69	Evcî aşiretinden 58
135	Öyüklü Alan	48	Evcî aşiretinden 43
136	Ardınc Alanı	63	Harameyne tabi Harbendeli aşiretinden 22
138	Kozan	83	Harameyne tabi Akçakoyunlu aşiretinden 39; Harameyne tabi Tülek? aşiretinden 26
140	Bektaşlı Kışlası	61	Akçakoyunlu aşiretinden (hepsi)
141	Büyük Kışla	235	Akçakoyunlu aşiretinden (hepsi)
145	Kobşan Kavağı Kışlası?	52	Şahin Paşa hassından Doburcalu aşiretinden (hepsi)
146	Kışla-i Karabel	8	Şahin Paşa hassından Doburcalu aşiretinden (hepsi)
146	Kışla-i Çiçekli	64	Harameyne tabi Alabaşlı aşiretinden (hepsi)

Tablo 6: 2052 Numaralı Nüfus Defterine Göre Karahisar-ı Behramşah Kazasında Meskûn Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Aşiretler ve Nüfusları
151	Güneyli	137	Zile Yörüklerinden 31
161	Kızıllı	50	Zile Yörüklerinden 14
163	Okçulu	11	Çepni mukataasına merbut (hepsi)
163	Kabut	204	Çepni mukataasına merbut (hepsi)
167	Uzakçay	59	Çepni mukataasından 26; Baddılı? aşiretinden Mirikeş 1; Haremeyne merbut Çağıranlı aşiretinden 32
168	Kılıpınar	17	Çepni mukataasına merbut
168	Çepni	24	Çepni mukataasından 13; Haremeyne tabi Göl/Gök aşiretinden 5; Haremeyne tabi Karahasanlı aşiretinden 6
168	Bahçecik	42	Çepni mukataasından (hepsi)
169	Derbend	20	Çepni mukataasından (hepsi)
170	Sekikaşı	11	Çepni mukataasından (hepsi)
170	Boyalık	18	Çepni mukataasından (hepsi)
171	Altılı	12	Çepni mukataasından (hepsi)
176	Elmalık	38	Çağıranlı aşiretinden 36
185	Kinisa/Kilise	70	Çağıranlı aşiretinden 24; Göl aşiretinden 1; Zile Yörüklerinden 5
190	Yakacık	64	Göl aşiretinden 47; Zile Yörüklerinden
191	Halı	58	Göl aşiretinden (hepsi)
192	Yoncalık	45	Göl aşiretinden 32; Zile Yörüklerinden 13
193	Belviran	17	Göl aşiretinden (hepsi)
193	Üçağaç	39	Zile Yörüklerinden 7; Çağıranlı aşiretinden 9; Göl aşiretinden 11
194	Kemalli	21	Zile Yörüklerinden 9; Göl aşiretinden 6
195	Gümüşdiğın	70	Zile Yörüklerinden 62; Çağıranlı aşiretinden 6
196	Kabalı	82	Zile Yörüklerinden 55; Çağıranlı aşiretinden 17; Çelikanlı Ekradından 10
198	Kıyılı	14	Çağıranlı aşiretinden 9; Çelikanlı Ekradından Rışvan aşiretinden 5
198	Canık	37	Çağıranlı aşiretinden 29; Çelikanlı aşiretinden Rışvan Ekradından 4; Rışvan Ekradından Ümranlı cemaatinden 4
199	Ağalı	24	Çağıranlı aşiretinden 17; Zile Yörüklerinden 7
200	Uzamiş	25	Çağıranlı aşiretinden 19; Sağranlı aşiretinden 2
200	Virancık	75	Zile Yörüklerinden 65; Çağıranlı aşiretinden 10
202	Tarhana	26	Abdallı aşiretinden 18
202	Yangı	44	Zile Yörüklerinden 33; Göl aşiretinden 1
203	Dolak	32	Çepni mukataasından 11; Çağıranlı aşiretinden 12; Kavaşlı? aşiretinden 9
204	Kaçak	25	Kavaşlı aşiretinden (hepsi)

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

204	Kavak	67	Kavaşlı aşiretinden 24; Zile Yörüklerinden 21
206	Akçakoyun	30	Çepni mukataasından 10; Çağıranlı aşiretinden 9; Kavaşlı aşiretinden 8; Abdallı aşiretinden 3
206	Çardak	50	Zile Yörüklerinden 10; Çağıranlı aşiretinden 22; Çepni mukataasından 18
208	Karadikmen	39	Zile Yörüklerinden 13; Kavaşlı aşiretinden 5
209	Konacık	68	Zile Yörüklerinden 59.
210	Kılılılar	50	Zile Yörüklerinden 28; Kavaşlı aşiretinden 7
212	Körgöz?	38	Zile Yörüklerinden 11; Koyuncu Alamaslısı aşiretinden 18
213	Tatlı	28	Zile Yörüklerinden 3
213	Hacı Fakihli	31	Zile Yörüklerinden 9; Koyuncu Alamaslısı 8
220	Kaçak	29	Koyuncu Alamaslısı (hepsi)
221	Virankalesi	54	Koyuncu Alamaslısı 39; Kavaşlı aşiretinden 4
223	Sazlıdere	13	Koyuncu Alamaslısı (hepsi)
224	Abdimeşhedî	32	Zile Yörüklerinden (hepsi)
225	Kılınçlı	53	Zile Yörüklerinden 35
226	Kayakışla	57	Zile Yörüklerinden 20

Tablo 7: 2052 Numaralı Nüfus Defterine Göre Sorgun Kazasında Meskûn Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
236	Çakallı	35	Ezeldin? cemaatinden 1
237	Faraşlı	40	Kaçır İsalı aşiretinden 3
240	Abdurrahmanbeyli	44	Alamaslı aşiretinden 3; Kaçır İsa aşiretinden 3; Çerçili aşiretinden 2
243	Yolalanı	42	Kuşlu aşiretinden 28; Abdili aşiretinden 9
245	İzibüyük	49	Kavaşlı aşiretinden 14; Abdili aşiretinden 13
247	Çötelî	84	Kişicili? Ekradından 2
248	Karamağara	288	Harbendeli aşiretinden 2
254	Dede Fakihli	143	Harbendeli aşiretinden 4
257	Yaycılar ma Halkalı	112	Abdallı aşiretinden 4
261	Karalık	81	Zile Yörüklerinden 1
265	Çavuşlu	38	Harbendeli aşiretinden 18
266	Tiftik	32	Habendeli aşiretinden 5
268	Ahmed Fakihli	65	Karahasanlı aşiretinden 3
270	Halil Fakihli	52	Harbendeli aşiretinden 18
273	Karakız	120	Habendeli aşiretinden 1
280	Sorkun	251	Çunğar aşiretinden 2

DAVUT ŞAHBAZ

289	Alıçlı nd. Ökçeli	38	Silyanlı? aşiretinden 5
290	Gökdere	35	İsa Kadılı aşiretinden 1
291	Karakaya	26	Tatar İlyaslı aşiretinden 4; Beycikli? aşiretinden 1
292	Kavakalanı	22	Çunğar Yörüklerinden 1; Beycikli? aşiretinden 1
298	Gököz	25	Taycı Alamaslısı 6
298	Tulum	140	Zile Yörüklerinden Bağırğan aşiretinden 7
308	Belpınarlı	24	İnallı aşiretinden 1; Zile Yörüklerinden 4
308	İnallı-ı kebir	65	Silyanlı? aşiretinden 1
310	İsafakihli	96	Zile Yörüklerine bağlı Bağırğan kabilesinden 23; Zile Yörüklerine bağlı Karakeçili kabilesinden 5
312	Taşpınar	103	Mamalı aşiretinden 79; Doğanlı aşiretinden 2
314	Ağcın	62	Zile Yörüklerine bağlı Toraman kabilesinden 2; Zile Yörüklerine bağlı Karakeçili aşiretinden 2
315	Mahal	99	Harbendeli aşiretinden 6; Şarkipare aklamına bağlı Abdal taifesinden 6
320	Oytamış	27	Harbendeli aşiretinden (hepsi)
320	Emirözü	97	Harbendeli aşiretine tabi Kulanlı cemaatinden
324	Darıcı	124	Pembecik ve Kuyumcu Aşiretinden 5; Zile Yörüklerinden 4
326	Sarılar Delibalta	85	Çepni-Çandır kabilesinden 26; Mamalı aşiretinden 11; Evci aşiretinden 4; Abdallı aşiretinden 1
328	Cihanpaşa	115*	Çepni-Çandır kabilesinden 23; Keherselik aşiretinden 4
331	Sarılar	54	Mamalı aşiretinden (hepsi)
335	Deremahal	40	Harbendeli aşiretinden 23; Abdal taifesinden Harçpare? 4
336	Manşar	141	Pembecik Kuyumcu aşiretinden 1; Abdal taifesinden 16; Çorum Ekradından 4; Keykal aşiretinden 1
338	Dağbekçisi	46	Harbendeli aşiretinden 12
339	Karadepe	70	Harbendeli aşiretinden 11
340	Aktaş	57	Gelenkiras mukataası reayasından 4; Evci aşiretinden 4; Harbendeli aşiretinden 2
344	Yerçeçayırı	66	Zile Yörüklerinden 7; Kehersülek aşiretinden 2
347	Kavurgalı	82	Harbendeli'ye tabi Kehersülek aşiretinden 7; Harbendeli'ye Tabi Tülek aşiretinden 3
349	Fakihbeyli	120	Zile Yörüklerinden Kurugöl kabilesinden 8
351	Güllük	159	Arablı aşiretinden 1; Mamalı aşiretinden 2; Kehersülek aşiretinden 3
356	Kızıltepe	103	Mamalı aşiretinden 2
358	Küçük Kömü	21	Kehersülek aşiretinden 7
362	Babaali	65	Ezeldin aşiretinden? 1
365	Köhne-i Sağır	63	Zile Yörüklerine bağlı İlbeyle kabilesinden 4; Doğanlı aşiretinden 6
366	Taşlık-ı Sağır	22	Zile Yörüklerinden 3
367	Şahmuratlı	65	Harbendeli aşiretinden 1

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

370	Dişli	110	Harbendeli aşiretinden 2; Kenreslik aşiretinden 1; Gelengiras mukataası aklamından Boşyak? taifesinden
372	Sarı Hacılı	17	Harbendeli aşiretinden 4
373	Temrazlı	24	Harbendeli aşiretinden 4
374	Köhne-i Kebir	264	Zile Yörüklerinden Bağırğan kabilesinden 3
379	Kötüköy	75	Harbendeli aşiretinden 2
381	Kışla-yı Karaabalı	81	Harbendeli aşiretinden (hepsi)
383	Danişmendli	27	Zile Yörüklerine bağlı Çağırğan kabilesinden 2; Harbendeli aşiretinden 3
383	Mükremi	36	Zile Yörüklerine bağlı İlbeyli kabilesinden 15; Zile Yörüklerine bağlı Bağırğan kabilesinden 1
387	Cumafakihli-i Zir	137	Kehresülele aşiretinden 2; Gelengiras mukataasından Boşyak? taifesinden; Akçakoyunlu aşiretinden 2
389	Boğaz Cumafakihli	27	Kehresülele 5; Abdallı aşiretinden 1
390	Yazılıtaş	89	Zile Yörüklerinden Çepni-Çandır kabilesinden 5; Çungar mukataası Yörüklerinden 1
391	Mihmadlu	59	Zile Yörüklerine tabi Bağırğan kabilesinden 45; Zile Yörüklerine tabi İlbeyli kabilesinden; Zile Yörüklerine tabi Karahisar kabilesinden 3
392	Caferli	72	Zile Yörüklerine tabi Bağırğan kabilesinden 67; Zile Yörüklerinden Karahisar kabilesinden 5
394	Tatlı	37	Zile Yörüklerinden Bağırğanlı kabilesinden 5
395	Akoluk	51	Esbkeşan Aşiretine tabi İzzettin kabilesi (hepsi)
396	Alcı	102	Alcı cemaatından 91; Çungar Yörüklerinden 6; Tülek aşiretinden 2; Abdallı 2
399	Sarıhamzalı	41	Zile Yörüklerine tabi Bağırğanlı aşiretinden 22; Karahasanlıdan 3
400	Kürdgözü	59	Cihanbeyli aşiretinden 3; Rişvan taifesinden Mülukanlı aşiretinden 20; Şambayadı aşiretinden 3; Harbendeli aşiretinden 4
401	Kepirce	48	Zile Yörüklerine tabi Bağırğan kabilesinden 41
402	Ocaklı	55	Çungar mukataası Yörüklerinden 50
403	Karaveli	55	Çungar mukataası Yörüklerinden (hepsi)
404	Yazı Karahacılı	25	Zile Yörüklerine tabi Bağırğanlı kabilesinden 19; Harbendeli aşiretinden 6
405	Kodalı	32	Bağırğan kabilesinden 14; Silyanlı aşiretinden 3
406	Eymirhan	49	Zile Yörüklerine tabi Bağırğanlı kabilesinden 24
407	Peyniryemez	33	Zile Yörüklerine tabi Bağırğanlı kabilesinden 17; Çungar mukataası Yörüklerinden 6

Tablo 8: 2053 Numaralı Nüfus Defterine Göre Boğazlıyan Kazasında Meskûn Olan Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
157	Sarıkaya	48	Zile Yörüklerinden 5

DAVUT ŞAHBAZ

159	Çokumeşme	41	Mamalı aşiretinden 3; Zile Yörüklerinden 11
164	Çiftlik	83	Mamalı aşiretinden 2; Abdallı aşiretinden 2
165	Etmezşeyhler	66	Çungar Yörüklerinden 7
167	İğdeli	29	Tüle? aşiretinden 2
167	Yahyalı	27	Alamaslı aşiretinden 2
168	Baba Yağmur	165	Tülek aşiretinden 6; Zile Yörüklerinden 3
171	Oğulcuk	73	Hamurlu? aşiretinden 3
173	Başhoroz	70	Tülek aşiretinden 2; Karahasanlı aşiretinden 3
178	Çalapverdi	123	Karkın aşiretinden 7; Abdallı aşiretinden 1
182	Uzunlu	142	Abdallı Aşiretinden 8; Tülek aşiretinden 1; Ulunlu? aşiretinden
185	Çavlak	51	Karaca Abdallı aşiretinden 3
187	Karakoç	94	Karaca Abdallı aşiretinden 14
189	Boğazlıyan	480	Karkın aşiretinden 23; Abdallı aşiretinden 2; Kaçır İsalı aşiretinden; Karaca Abdallı aşiretinden 16; Yabancı aşiretinden 6
198	Solak Gediği	10	Doğanlı aşiretinden 10
199	Ömerli	31	Çungar Yörüklerinden 15; Şambayadı aşiretinden 6; Tülek aşiretinden 3; Harbendeli aşiretinden 3
200	Siyah	23	Çungar Yörüklerinden 22
200	Kaşkışla	65	Harbendeli aşiretinden 64; Şambayadı Aşiretinden 1
202	Kötüköy	33	Çungar aşiretinden 17; Tülek aşiretinden 10

Tablo 9: 2053 Numaralı Nüfus Defterine Göre Emlak Kazasında Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
49	Hardal	223	Evcî aşiretinden 1
67	Hocabey	76	Şambayadı aşiretinden 7
89	Viranyurt	30	Kebersülek cemaatinden 1
90	Yolhasan	24	Canikli aşiretinden 2
92	Çepni	270	Kuzugündeli aşiretinden 1
106	Ağçaşar	46	Zile Yörüklerinden 3
107	Sızır	247	Çelikanlı aşiretinden 6
113	Orta	384	Mülukanlı aşiretinden 8
121	Ağçasu	19	Zile Yörüklerinden 12
124	Keklice	26	Tatar İlyaslı cemaatinden 25; Taviricali? aşiretinden 1
124	Kışlak-1 Yerliburun	47	Burun Kışlada iskân eden Bucak ve Avşarıdan maktu haneler (hepsi)

Tablo 10: 2053 Numaralı Nüfus Defterine Göre Süleymanlı Kazasında Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn olan Aşiretler ve Nüfusları
127	Bektaşlı	269	Karkın aşiretinden 1; Boynuyoğunlu aşiretinden 2; Pehlivanlı aşiretinden 16; Belikli aşiretinden 7; Sarılar aşiretinden 7
135	Sorsavuş	140	Yabanlı aşiretinden 4; Karahasanlı aşiretinden 2; Şarklı aşiretinden 3
138	Tekye-i Sırçalı	79	Tabanlı aşiretinden 6
142	Başköy	61	Çungar mukataası Yörüklerinden 3; Zile Yörüklerinden 18
144	Kanlıca	139	Akçakoyunlu aşiretinden 108
147	Gövdecili	40	Çungar Yörüklerinden 40
148	Çöblü	32	Ataçıkan aşiretinden 8; Boynuinceli aşiretinden 3; Belikli aşiretinden 6
149	Kışla-ı Güzelli	95	Harbendeli aşiretinden (hepsi)
150	Arife	60	Harbendeli aşiretinden (hepsi)
152	Güller	3	Çungar mukataası Yörüklerinden (hepsi)
152	Karasenir	232	Aksaray hariç paresinden Karasenir Akçakoyunlusu aşiretinden 219; Abdallı aşiretinden 6; Boynuinceli aşiretinden 4; Zile Yörüklerinden 3

Tablo 11: 2053 Numaralı Nüfus Defterine Göre Gedik-i Çubuk Kazasında Aşiretler.

Sayfa	Köyler	Köylerin Nüfusu	Köylerde Meskûn Olan Aşiretler ve Nüfusları
18	Gemerek	276	Kuzugündenli aşiretinden 2
30	Tuzla	81	Rişvan taifesinden 4
43	Sarvan	34	Pehlivanlı aşiretinden 1

SONUÇ

Türkler Anadolu'ya geldikten sonra Bozok yöresi Danişmendli, Selçuklu, İlhanlı/Moğol, Eratna, Kadı Burhaneddin, Dulkadirli ve son olarak da Osmanlı hâkimiyetinde kalmıştır. Bu uzun ve hareketli siyasi yapı içerisinde yörede var olagelmış yegâne şey ise konargöçerliktir. Buna göre Bozok yöresinde coğrafi yapının yayla özelliği göstermesinin yanında uygun iklim koşulları ve akarsu çeşitliliği konargöçerlerin her dönem ilgisini çekmiştir. Bu bağlamda 19. yüzyılın ilk yarısında köylere yerleşmiş fakat hala aşiret statüleri devam eden kişiler bulunmaktadır. 1831 yılında düzenlenmiş nüfus defterlerinden yörede Mamalı, Zile Yörükleri, Akçakoyunlu, Harbendeli, Çepni, Çungar, Abdallı, Bağırhan, Çağırhanlı, Doğanlı ve Selmanlı gibi yaklaşık olarak 98 aşiretin faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu aşiretlerin bir kısmı üçer beşer gruplar halinde, bazıları da toplu halde köylere yerleştirilmişlerdir. Aşiretler, Kızılkocalı kazasında 109, Selmanlı kazasında 53, Boğazlıyan kazasında 66, Akdağ kazasında 29, Karahisar-ı Behramşah kazasında 46, Sorgun kazasında 74, Boğazlıyan kazasında 19, Emlak kazasında 11, Süleymanlı kazasında 11, Gedik-i Çubuk kazasında ise 3 olmak üzere toplam 421 köyde yerleşmişlerdir. Ayrıca aşiretlerin toplan nefer sayısı 13.016 olarak tespit edilirken, zikredilen dönemde Bozok sancağında yaşayan her dört kişiden biri aşiret mensubu idi.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

2051, 2052, 2052 Numaralı Nüfus Defterleri

Araştırma ve İncelemeler

AKDAĞ, Mustafa, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası "Celali İsyanları"*, Cem Yayınları, İstanbul 1995.

AYGÜN, Necmeddin, "Nüfus Defterleri'ne Göre Boynu İncelü Aşireti (1830-1845)", *Bellten*, S. 295, Ankara 2018, s. 899-956.

BAZNA, Yalçın, "Bozok Sancağında İskân Edilmiş Olan Pehlivanlı Aşireti Beylerinden Mahmut ve Oğlu Abdurrahman Beylerin Halka Zulmü", *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı*, C. I, Yozgat 2016, s. 410-418.

DARKOT, Besim, *Türkiye Coğrafyası*, Maarif Matbaası, İstanbul 1942.

GÜLTEN, Sadullah, "Osmanlı Anadolu'sunda Bir İskân Hikâyesi: Bozok Sancağı'nda Aşiretler, Köylüler ve Celâlîler (16-19. Yüzyıllar)", *History Studies*, Volume 11, Issue 1, February 2019, s. 128-154,

GÜLTEN, Sadullah, "XVI. Yüzyıl Anadolu'sunda Moğol Bakiyeleri: Çungarlar" *History Studies*, Volume 9 Issue 4, November 2017. s. 53-61.

GÜLTEN, Sadullah, *Bozok Türkmenleri*, Pervane Yayınları, İstanbul 2015.

GÜLTEN, Sadullah, "Ankara Savaşı Sürecinde ve Sonrasında Anadolu'da Nüfus Hareketliliği" *1402 Ankara Savaşı Uluslararası Kongresi Bildiri Kitabı*, TTK, Ankara 2014, s. 409-414.

GÜNDÜZ, Tufan, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri*, Yeditepe, İstanbul, 2010.

İLGÜREL, Müçteba, "Celali İsyanları", *TDVİA.*, C. 7, İstanbul 1993 s. 252-257.

KAFALI, Mustafa, *Anadolu'nun Fethi ve Türkleşmesi*, AKM. Yayınları, Ankara 1997.

KOÇ, Yunus, "Yozgat", *TDVİA.*, C. 43, İstanbul 2013, s. 559-564.

KOÇ, Yunus, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1989.

OCAK, Ahmet Yaşar, "Bozok Sancağı", *TDVİA.*, C. 6, İstanbul 1992, s. 321-322.

ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı*, Eren Yayınları, İstanbul 1987.

SARI, Arif, *XVI. Yüzyılda Dulkadirli Türkmenleri*, GÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2015.

SEZER, Musa, "Zile Kazası ve Bağlı Kabileler (1695 Tarihli Avarız Defterine Göre)", *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, Vol 9, October, 2017, s. 357-383.

SÖYLEMEZ, Faruk, *Osmanlı Devletinde Aşiret Yönetimi Rışvan Aşireti Örneği*, Kitabevi, İstanbul 2011.

SÜMER, Faruk, "Anadolu'da Moğollar", *Selçuklu Araştırmaları Dergisi I*, TTK, Ankara 1970, s. 1-147.

SÜMER, Faruk, "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar" *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü: Anma Kitabı*, DTCF. Yayınları, Ankara 1974, s. 309-381.

ŞAHBAZ, Davut, *XVI. Yüzyılda Ulu Yörük Teşekkülleri (Etrak-ı Büzürk)*, AÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2018.

ŞAHİN, İlhan, *Yeni İl Kazası ve Yenil İl Türkmenleri (1548-1653)*, İÜEF. Yeniçağ Tarihi Kürsüsü (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 1980.

ŞAHİN, İlhan, *Konar-Göçerler*, Eren Yayınları, İstanbul 2006.

TIZLAK, Fahrettin, "Bozok Sancağı'nda Yaşamını Sürdüren Pehlivanlı Aşiretinin Mehmet Ali Paşa'ya Bağlılığını Bildirmesi ve Yozgat'a Saldırması", *I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı*, C. I, Yozgat 2016, s. 392-409.

1831 TARİHLİ NÜFUS DEFTERLERİNE GÖRE BOZOK SANCAĞINDA AŞİRETLER

TUNUS, Onur, "17.yüzyılda Osmanlı Devleti'ndeki Büyük Kaçgun'un Neden ve Sonuçları", *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, 2019, s. 409-421.

TÜRKAY, Cevdet, *Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, İşaret Yayınları, İstanbul 2012, s. 490.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Anadolu Beylikleri ve Karakoyunlu ve Akkoyunlu Devletleri*, TTK, Ankara 1969.

YAZICI, Hakkı, *İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası*, Nobel Yayınları, Ankara 2002, s. 16, 17;

YİNANÇ, Mükrimim Halil, "Danişmendliler" *MEB.İA*, C. 3, İstanbul 1978, s. 468-479 .

Yozgat Kent Tarihi, Yozgat Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yozgat 2008.